Жыве Беларусь!

Народная Газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№208 (721) 22 кастрычніка 1993 г. Пятніца. Выдаецца з кастрычніка 1990 года на беларускай і рускай мовах. Тыраж 500400 экз. Кошт у розніцу — 15 руб.

ФАКС

Вкратце

Правительственные делегации России и Беларуси, возглавляемые вице-премьерами Александром Шохиным и Владимиром Заломаем, подписали протокол о смешанной комиссии, в котором зафиксированы небольшие расхождения в законодательстве Беларуси по формированию рублевой зоны нового типа.

Вице-премьер Беларуси Владимир Заломай подчеркнул, что на нынешнем этапе республика стремится внести необходимые изменения в законодательство и согласовать принципиальные позиции с российской стороной в части объединения денежных систем.

❑

В Минске состоялось заседание Консультативного совета по труду, миграции и социальной защите населения стран—участниц Содружества Независимых Государств.

Рассмотрены проблемы парафирования межправительственного соглашения о взаимном признании прав компенсации нанесенного урона работникам увечьем или другим повреждением здоровья, связанных с выполнением трудовых обязанностей, о кооперации и координации научно-исследовательских работ по созданию единого тарифно-квалификационного справочника и классификатора профессий и другие вопросы.

❑

В ближайшие дни министр обороны Беларуси Павел Козловский с представителями десяти крупнейших предприятий республики, на которых теперь проводится конверсия, отправится с визитом в Вашингтон.

Во время этого визита, возможно, станет известно, какую сумму получат Беларусь и другие республики СНГ от США на проведение конверсий своих оборонных предприятий.

❑

Итоги визита министра иностранных дел Беларуси Петра Кравченко в Великобританию стали известны журналистам во время пресс-конференции, проведенной 20 октября в МИДе.

По словам руководителя внешнеполитического ведомства, во время визита был подготовлен для подписания ряд документов в различных областях сотрудничества двух государств.

❑

В ближайшее время ожидается приезд в Беларусь официальной делегации из Японии.

Во время ее визита планируется подписание соглашения о ликвидации ядерного вооружения в Беларуси. На осуществление этой программы, возможно, будет выделено около 10 млн. долларов США.

❑

Группа творческой интеллигенции Беларуси приняла обращение к белорусскому народу по случаю Дней памяти погибших в минском гетто.

Мы воздадим должное мужеству тех, кто с оружием в руках сражался с оккупантами, и тех, кто помогал им в этом; стойкости тех, кто сумел выжить в этих экстремальных условиях, говорится в обращении.

❑

Коалиционные силы СНГ по поддержанию мира в Таджикистане во взаимодействии с российскими пограничниками нанесли первые авиационный и артиллерийский удары по группировке таджикско-исламской оппозиции во время переправы через реку Пяндж на таджикскую территорию из Афганистана.

В штабе группы российских пограничников в Душанбе затруднились сообщить даже о примерных результатах нанесенных ударов, поскольку операция проводилась в сумерки.

Рисунок Олега ПОПОВА.

Кто сражался за Хасбулатова? Выходи!

В Москве вновь начались разборки победителей с притаившейся после разгрома оппозицией.

Мэр Ю.Лужков подписал распоряжение о создании специальной комиссии по дополнительному выявлению организаций, участвовавших на стороне мятежников в октябрьские дни. Этим же распоряжением приостановлена деятельность комитетов общественного самоуправления, которые действовали в префектурах. Большинство из них открыто противодействовало выполнению указа президента "О поэтапной конституционной реформе", содействовало революционному мятежу. Список "неблагонадежных" значительно увеличится, так как новая комиссия наделена правом давать рекомендации даже органам юстиции о ликвидации того или иного общественного объединения.

Леонид ФАДЕЕВ.

Спорт-экспресс

Национальная хоккейная сборная Беларуси впервые примет участие в международном турнире "Приз "Известий"-93", который пройдет 15—21 декабря в Москве и Санкт-Петербурге. Соперниками нашей команды по группе "В" станут сборные Швеции, Канады, Франции и олимпийская сборная России. Победитель группы кроме выхода в финал получит "премию" в размере 25 тысяч швейцарских франков, а команды, занявшие второе и третье места, — 15 и 5 тысяч соответственно.

❑

В 1/8 финала Кубка европейских чемпионов футболисты московского "Спартака" одержали уверенную победу в гостях над польским клубом "Лех" (Познань) — 5:1. А вот днепропетровский "Днепр", выступающий в 1/16 Кубка УЕФА, проиграл во Франкфурте-на-Майне местному "Айнтрахту" — 0:2.

Чем это вы стучите по полу, поручик? Ногти-с нарастил

Всего за час с небольшим можно нарастить ногти любого размера в могилевском салоне "Красота".

А на прокалывание мочек ушей для ношения сережек требуются считанные секунды. Такое стало возможным для могилевских красавиц благодаря заключению договора о сотрудничестве с одной из канадских фирм, которая и поставила могилевскому салону оборудование для быстрого обслуживания клиентов.

Но чтобы нарастить ногти, нужно уплатить тридцать две тысячи рублей.

Николай КОМЛЕВ.

А поутру проснувшись рано...

... Заведующий одним из секторов территориальной инспекции Контрольной палаты Беларуси по Гомельской области Федор Г. увидел, что в наружной двери квартиры зияет пробоина, обугленная по краям.

Что и кто хотел сотворить с дверью, выясняет милиция. Пока же ясно одно: последнее время завсектором тщательно изучал финансовую деятельность различных коммерческих структур Гомеля — банков, страховых компаний, малых предприятий.

Анатолий ЛИПСКИЙ.

О заметке с двусмысленным характером

В связи с публикацией в "Народной газете" от 21 октября 1993 года заметки "Крючков надеялся на руководство Беларуси", носящей, по нашему мнению, двусмысленный характер, не подкрепленный анализом возможную достоверность информации автора о свидетельских показаниях на процессе по делу ГКЧП (наши представители на нем не аккредитованы), подразделение общественных связей КГБ Беларуси считает необходимым разъяснить следующее.

Витебская воздушно-десантная дивизия, находившаяся в составе Погранвойск КГБ Союза ССР с января 1990 года по сентябрь 1991 года, или ее отдельные подразделения никогда не подчинялись Комитету госбезопасности Беларуси;

каких-либо команд по линии Комитета госбезопасности республики на переброску подразделений ВДВ в указанный период не поступало, и они оставались на местах постоянной дислокации;

никаких "ударных формирований" в распоряжение КГБ Беларуси, ее территориальных органов в "крупных городах" со стороны КГБ СССР не предоставлялось.

Опубликованное сообщение рассматривается нами как еще одна попытка "привязать" КГБ Республики Беларусь к августовским событиям 1991 года, в отношении которых руководством Комитета было неоднократно высказана твердая и однозначная позиция, в том числе и в "Народной газете".

Мы далеки от мысли, что "Народная газета" преследовала цель нанесения ущерба или компрометации деятельности органов КГБ Беларуси, но подобная авторская заметка, с явным намеком на сопричастность КГБ Республики Беларусь к ГКЧП, по крайней мере, вызывает удивление личного состава ведомства.

Подразделение общественных связей КГБ Республики Беларусь.

От редакции. Публикуя информацию КГБ Республики Беларусь, хотим в то же время заметить, что факты, изложенные в заметке "Крючков надеялся на руководство Беларуси", — это всего лишь ссылки на свидетельские показания, с которыми Верховный суд России знакомит участников судебного процесса по делу ГКЧП. Понятно, что к ним не следует подходить как к приговору суда. Помещая вышеназванную заметку, редакция преследовала одну цель — проинформировать читателей о продолжении ознакомления участников судебного процесса по делу ГКЧП с материалами обвинения. Насколько они объективны и достоверны — последнее слово в этом за судом.

Выпуск подготовлен по сообщениям корреспондентов "Народной газеты", агентств ИТАР—ТАСС, Белинформ, Интерфакс, БелаПАН и РИД.

З нагоды візіту

Вышэйшых асоб Беларусі і Балгарыі хвалюе лёс людзей...

Сяргей ПЛЫТКЕВІЧ

Візіты кіраўнікоў дзяржаў у іншыя краіны звычайна вельмі кароткія, але несумненна, што яны ўплываюць на ўзаемаадносіны не толькі дзяржаўных структур, але і саміх народаў. На здымку вы бачыце Старшыню Вярхоўнага Савета Беларусі Станіслава Шушкевіча і прэзідэнта Балгарыі Жэлю Жэлева ў час размовы. Гутараць два кіраўнікі, падпісваюцца пагадненні, якія спрошчваюць узаемаадносіны ўсіх нас.

У Беларусь накіроўваецца пасол Рэспублікі Балгарыя паэт Марка Ганчаў. І ў Балгарыі адкрыецца наша пасольства. Акрамя падпісаных падчас візіту дакументаў у бліжэйшы час будуць распрацаваны пагадненні аб абароне інвестыцый у абедзвюх краінах, аб зняцці двайнога падаткаабкладання, створана міждзяржаўная камісія па навукова-тэхнічнаму прагрэсу. Безумоўна, будзе пашырацца і гандаль паміж нашымі краінамі. На жаль, ні Беларусь, ні Балгарыя не маюць сваёй цвёрдай валюты. Таму на перамовах і ішла гаворка аб тым, як арганізаваць узаемавыгадны гандаль у тых умовах, якія зараз склаліся. Акрамя таго, кіраўніцтва Балгарыі дало абяцанне, што яно будзе садзейнічаць уступленню Беларусі ў Савет Еўропы, а таксама прадастаўленню нашай рэспубліцы статуса назіральніка ў рамках эканамічнага супрацоўніцтва краін чарнаморскага рэгіёна.

Візіт закончыўся, прайшлі прэс-канферэнцыі і ў Балгарыі, і ў Беларусі. Жыццё, з праблемамі аднолькавымі і вельмі рознымі, працягваецца...

Памяць

"Кадыш-жальба" азначае смутак

Дні смутку, або "Кадыш-жальба", як назваў Тыдзень памяці яўрэяў, якія падверглісія ў гады другой сусветнай вайны страшнаму генацыду, аргкамітэт, створаны па ініцыятыве яўрэйскіх абшчын рэспублікі, сусветнай асацыяцыі яўрэяў Беларусі, МЗС, урада рэспублікі, пачаліся 19 кастрычніка.

Урачыстым адкрыццём выставак кніг у Нацыянальнай бібліятэцы, жывапісу і скульптуры — у Рэспубліканскай мастацкай галерэі, а таксама Тыдня яўрэйскага кіно ў кінатэатры "Беларусь" у Мінску пачаўся гэты сумны і светлы Тыдзень памяці. Са словамі да прысутных звярталіся міністр замежных спраў Беларусі Пётр Краўчанка, міністр інфармацыі Анатоль Бутэвіч, іншыя члены беларускага ўрада, а таксама прадстаўнікі пасольства дзяржавы Ізраіль у Беларусі, Беларускага фонду дапамогі развіццю культуры.

— Сэнс гэтай акцыі ў тым, каб даць магчымасць адрадзіць яўрэйскую культуру, мову, адукацыю, усё тое, што было знішчана, — сказаў прэзідэнт аб'яднання яўрэйскіх арганізацый і абшчын Беларусі, вядомы архітэктар, адзін з аўтараў праекта мемарыяльнага комплексу "Хатынь" Леанід Левін. — Перш-наперш трэба адрадзіць памяць. Шматлікія, у тым ліку і афіцыйныя, мерапрыемствы тыдневага "Кадыш-жальбы" — толькі першы крок кіраўніцтва і самога народа Беларусі па гэтаму шляху.

Пяцьдзесят гадоў назад фашысты ўчынілі пагром мінскага гета, павялічыўшы колькасць знішчаных у сталіцы Беларусі яўрэяў да ста тысяч чалавек. Разам з беларускімі апошні прытулак у мінскай зямлі знайшлі тысячы яўрэяў з Германіі, Аўстрыі і Чэхаславакіі. Аб трагічных падзеях паўвекавой даўнасці ў гады бальшавіцкага кіравання лічылі за лепшае не ўспамінаць, маскіруючы дзяржаўны антысемітызм лозунгамі аб дружбе народаў. Цяперашняе кіраўніцтва суверэннай Рэспублікі Беларусь вырашыла вырваць свой народ з бяспамяцтва.

У Рэспубліканскую мастацкую галерэю на выстаўку "Ад Шагала — у мінулае і сучаснае" мінчане, былыя вязні гета і госці, якія прыехалі з іншых краін, прыйшлі, каб пазнаёміцца з творчасцю вядомых і малавядомых яўрэйскіх мастакоў і скульптараў, з арыгіналамі мэтраў жывапісу — Пэна, Шагала, Фалька. А ў кінатэатры "Беларусь" Тыдзень яўрэйскага кіно, удзел у якім прымуць майстры экрана Масквы, Санкт-Пецярбурга, Кіева і Ізраіля, адкрыла прэм'ерная стужка—прызёр канскага фестывалю "Я — Іван, ты — Абрам", адбылася таксама сустрэча з творчай групай фільма.

Лідзія ПЕРАСЫПКІНА, Белінфарм.

Кропкі над "і"

Распускаць Саветы В.Кебіч не заклікаў...

У "Народнай газеце" за 19 кастрычніка апублікаваны матэрыял М.Лукашука "Ваша прадпрыемства такое, якіх павінна быць як мага больш на Беларусі", у якім сказана аб тым, што Старшыня Савета Міністраў Вячаслаў Кебіч, "... выступаючы на закрытай нарадзе-семінары старшынь абласных, раённых, гарадскіх Саветаў народных дэпутатаў, выказаў думку аб неабходнасці роспуску мясцовых Саветаў". А "Знамя юности" нават зрабіла свае палітычныя абагульненні і прагнозы.

Сітуацыю тлумачыць дзяржаўны сакратар па справах тэрыторый Савета Міністраў Беларусі М.М.Нікалаеў. Паводле яго слоў, у публікацыях названых газет рэчаіснасці адпавядае толькі тое, што адбыўся семінар.

На ім разгледжаны вельмі актуальныя для рэспублікі праблемы ўдасканалення бюджэтнай і падатковай палітыкі, раздзяржаўлення і прыватызацыі, забеспячэння народнай гаспадаркі паліўна-энергетычнымі рэсурсамі.

Затым адбылася нарада кіраўнікоў абласных, гарадскіх і раённых звенняў выканаўчай улады. Яе ўдзельнікі выказалі сваю думку па шэрагу пытанняў. Размова ішла аб адносінах да Саветаў у іх цяперашнім выглядзе, да ўвядзення прэзідэнцтва ў Беларусі, да правядзення датэрміновых выбараў у Вярхоўны Савет і мясцовыя органы ўлады.

Зразумела, што выказваліся розныя пункты гледжання, у тым ліку і адносна Саветаў: ад неабходнасці іх рэарганізацыі да карэннага пераўтварэння. Што ж датычыць В.Ф.Кебіча, то па пытаннях, звязаных з дзейнасцю Саветаў, ён на гэтай нарадзе наогул не выступаў. Мэта была іншай — паслухаць думку кіраўнікоў мясцовых органаў улады, даведацца, як яны бачаць шляхі рэфармавання эканомікі і палітычнай арганізацыі грамадства.

М.Нікалаеў нагадаў, што ў рабоце семінара-нарады ў Баранавічах прынялі ўдзел першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета Беларусі В.Кузняцоў і Генеральны пракурор В.Шаладонаў. І калі б, дапусцім, прэм'ер-міністр рэспублікі зрабіў такую заяву, то яны, як прадстаўнікі вышэйшых органаў, якія абавязаны стаяць на варце Канстытуцыі і закона, неадкладна адрэагавалі б на гэта.

Белінфарм.

...А мы ні пра якія заклікі і не гаварылі

Вось вам, паважаныя чытачы, яшчэ адзін вынік сакрэтаманіі. У паездцы ў Баранавічы Старшыню Савета Міністраў рэспублікі Вячаслава Кебіча суправаджала цэлая група журналістаў, быў сярод іх і карэспандэнт "Народнай газеты". Аднак чамусьці на нараду кіраўнікоў абласных, гарадскіх, раённых звенняў выканаўчай улады журналістаў не дапусцілі. А размова, як бачна са слоў дзяржаўнага сакратара М.Нікалаева, там была вельмі важная і, па словах аднаго з яе ўдзельнікаў, вельмі вострая.

Што датычыцца згаданага артыкула нашага карэспандэнта М.Лукашука, то размова ў ім ішла аб наведванні Старшынёй Вярхоўнага Савета Беларусі Станіславам Шушкевічам мінскага арэнднага прадпрыемства "Крыніца". Таму нам не зразумела сцвярджэнне М.Нікалаева аб тым, што "ў публікацыях названых газет рэчаіснасці адпавядае толькі тое, што адбыўся семінар". У артыкуле М.Лукашука семінару адводзіцца толькі некалькі абзацаў. Нагадаем два з іх нашым чытачам яшчэ раз (тыя, у якіх ідзе размова пра лёс мясцовых Саветаў):

"— Станіслаў Станіслававіч, нам патэлефанавалі з Баранавіч і паведамілі, што Старшыня Савета Міністраў Вячаслаў Кебіч, выступаючы на закрытай нарадзе-семінары старшынь абласных, раённых і гарадскіх Саветаў народных дэпутатаў, выказаў думку аб неабходнасці роспуску мясцовых Саветаў. Як вы адносіцеся да такой прапановы?

— Я думаю, што кіраўніку любога рангу ў Рэспубліцы Беларусь, палітычнаму дзеячу прапаноўваць зараз распусціць мясцовыя Саветы вельмі небяспечна. І мае адносіны да гэтай прапановы стрыманыя. Вельмі стрыманыя."

Як бачыце, паважаныя чытачы, тут няма ніякага сцвярджэння, што гучалі нейкія заклікі. Журналіст "Народнай газеты" толькі вырашыў праверыць інфармацыю, пацікавіўся, ці ведае аб падзеях у Баранавічах кіраўнік нашай дзяржавы. Між іншым і сам дзяржаўны сакратар М.Нікалаеў прызнае, што размова аб неабходнасці рэарганізацыі ці карэннага пераўтварэння Саветаў там ішла.

Дык, паважаныя дзяржаўныя дзеячы, можа, не з апраўдання трэба пачынаць, а з адкрытасці ў сваёй працы? Калі б на семінар былі дапушчаны журналісты, то не трэба было б вяртацца да яго асвятлення ў сродках масавай інфармацыі па некалькі разоў.

Міхаіл ЛУКАШУК.

Плён пабрацімства

Італьянцы абжываюць Жлобін

Пасля таго, як старшыня Жлобінскага гарадскога Савета народных дэпутатаў Уладзімір Ерафееў і мэр камуны горада Скаленге Уга Капела падпісалі акт аб пабрацімстве, у Жлобіне можна часта чуць італьянскую мову. Не так даўно, напрыклад, тут адкрыўся фірменны магазін па продажу моднага замежнага абутку "Прэстыж". Яго гаспадар — сумеснае беларуска-італьянскае прадпрыемства "Сіталбелж".

Гэтая фірма распачала даволі актыўную работу па размяшчэнню на італьянскіх заводах заказаў на выраб вытворчых ліній. Адна з іх — каўбасная — ужо манціруецца з удзелам замежных спецыялістаў на мясакамбінаце. Самую сучасную лінію па перапрацоўцы гародніны заказала і мясцовая аграфірма.

Хведар НЕСЦЯРОВІЧ.

Заява
аб утварэнні аб'яднання дэмакратычных сіл "Вясна-94"

Палітычная, эканамічная і сацыяльная сітуацыя наблізілася да крытычнай рысы, крызіс штодзённа пагаршае жыццё людзей. Адказнасць за лёс роднай краіны патрабуе ад яе грамадзян сацыяльнай актыўнасці. Мы ўпэўнены, што ўмовы адраджэння Беларусі — народаўладдзе, рынкавая эканоміка і дзяржаўная самастойнасць. Але дасягнуць гэтага магчыма толькі агульнымі намаганнямі. Таму мы ўтвараем аб'яднанне дэмакратычных сіл, у склад якога могуць уваходзіць палітычныя партыі і рухі, грамадскія, прафесійныя і рэлігійныя арганізацыі, творчыя саюзы і прыватныя асобы.

Галоўная мэта аб'яднання — стварыць палітычныя ўмовы для цывілізаванага пераходу ад таталітарнай сістэмы да прававой дэмакратычнай дзяржавы.

Наша аб'яднанне грунтуецца на наступных галоўных прынцыпах:

— будаўніцтва суверэннай дзяржавы, бяз'ядзерны статус і неўваходжанне Беларусі ў ваенныя блокі;

— прыярытэт правоў грамадзян, замацаваных ва Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека, перад інтарэсамі дзяржавы, нацыянальных і сацыяльных груп;

— рэфармаванне каманднай эканомікі ў сацыяльную рыначную.

Бліжэйшымі задачамі аб'яднання мы лічым:

— стварэнне кааліцыйнага ўрада народнага даверу дзеля ажыццяўлення рашучых эканамічных рэформ;

— правядзенне выбараў у Вярхоўны Савет не пазней вясны 1994 года на падставе новага дэмакратычнага выбарчага закона.

Мы прыкладзём усе намаганні, каб спрыяць выхаду з крызісу шляхам рэформ і вырашэння рэальных эканамічных і сацыяльных праблем.

Мы выступаем не ад імя ўсяго народа, а за права народа вырашыць свой лёс на выбарчых участках.

Заяву падпісалі:

ад Аб'яднанай дэмакратычнай партыі Беларусі — старшыня АДПБ А.Дабравольскі; ад Беларускай сацыял-дэмакратычнай грамады — старшыня ЦР БСДГ А.Трусаў; ад Беларускай сялянскай партыі — старшыня БСП Я.Лугін; ад рэспубліканскага прафсаюза "Канфедэрацыя працы Беларусі" — в.а. старшыні ВК КПБ А.Шакалаў; ад Згуртавання прадпрымальнікаў Беларусі — старшыня ЗПБ М.Люцко; ад Беларускай асацыяцыі ахвяр палітычных рэпрэсій — прэзідэнт БААПР Г.Штыхаў; ад Хрысціянскай злучнасці "Курапаты" — намеснік старшыні ХЗК М.Апейка; пісьменніца С.Алексіевіч; заслужаны дзеяч культуры Беларусі Г.Асвяцінскі; доктар сельскагаспадарчых навук, член-карэспандэнт АН Беларусі І.Нікітчанка; доктар біялагічных навук Ул.Доўнар; доктар эканамічных навук В.Яфрэменка;кандыдат эканамічных навук Ул.Гусакоў; кандыдат эканамічных навук М.Антоненка; доктар сацыялагічных навук А.Манаеў; кандыдат эканамічных навук Л.Гразнова; член Канстытуцыйнай камісіі Рэспублікі Беларусь, кандыдат юрыдычных навук М.Чудакоў; доктар фізіка-матэматычных навук М.Кавалёў; доктар эканамічных навук П.Гейзлер; доктар эканамічных навук Б.Жэліба; кандыдат фізіка-матэматычных навук, дэпутат Мінскага гарсавета Г.Стэльмах; намеснік старшыні Гомельскага гарсавета В.Карнеенка; дэпутат Барысаўскага гарсавета С.Калеснік; старшыня Саюза лібералаў "Маладая Беларусь" А.Старавойтаў; старшыня ІДХ "Ліпень" В.Міхадзюк; генеральны дырэктар АТ "Кросны" Я.Грыб; старшыня праўлення Беларускага саюза фермераў К.Ярмоленка; фермер Б.Сальнікаў; дэпутат Віцебскага абласнога Савета Ю.Лаўрэнаў; дэпутаты Віцебскага гарсавета: Х.Жэлянаў, К.Галавіна, Н.Шур; дэпутаты Першамайскага райсавета г.Віцебска: М.Прышчэпаў, А.Мышлёнак, В.Півульская; дэпутаты Мінскага гарсавета: А.Драніцкі, Ул.Драніцкі, П.Стэцка, Я.Кушмар, А.Завадскі, старшыня Беларускага камітэта "Дзеці Чарнобыля" Т.Белавокая.

Далучэнне да аб'яднання "Вясна-94" арганізацый і прыватных асоб працягваецца. Кантактны тэлефон каардынацыйнага камітэта "Вясны-94" 29-08-34, адрас: 220101, Мінск-101, а/с 329.

Напярэдадні

Пытанні адпавядаюць узроўню перагавораў

У час аднадзённага афіцыйнага візіту ў Беларусь дзяржсакратара Злучаных Штатаў Амерыкі Уорэна Майнара Крыстафера, які адбудзецца, паводле папярэдніх даных, 26 кастрычніка, будуць абмяркоўвацца пытанні ваенна-стратэгічнага значэння.

Як заявіў на праведзенай ў МЗС рэспублікі прэс-канферэнцыі міністр замежных спраў Беларусі Пётр Краўчанка, праграма афіцыйных перагавораў прадугледжвае абмеркаванне пытанняў двухбаковых адносін, ядзернай бяспекі. Бакі таксама абмяркуюць праблемы, звязаныя з магчымым выбраннем Беларусі непастаянным членам Савета Бяспекі ААН.

Акрамя таго, у час візіту высокага госця ў рэспубліку бакі правядуць перагаворы аб магчымасці супрацоўніцтва ў галіне навукі і тэхнікі, культуры, а таксама наладжвання канкрэтных кантактаў паміж прадстаўнікамі абедзвюх дзяржаў.

Аляксандр ЛЮШКЕВІЧ.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Адкрытым тэкстам

Валютны ці грашовы саюз?

Уладзімір КУЛАЖАНКА,
доктар эканамічных навук, прафесар, сябра Цэнтральнай рады і выканкама Беларускай сацыял-дэмакратычнай грамады

У друку, вусных выступленнях самых высокіх дзяржаўных асоб краіны ўвесь час дэкларуецца праблема ўваходжання Рэспублікі Беларусь у так званую адзіную рублёвую прастору. І робіцца гэта на ўзроўні эйфарыі: ах, як гэта добра, які цудоўны выратавальны кружок! Але спадары кіраўнікі альбо не ведаюць, што робяць надзвычай дрэнную справу, альбо, што яшчэ горш, калі ведаюць аб негатыўных наступствах, і тым не меней ідуць на гэты крок. Тады імя гэтаму зусім іншае...

Аргументацыя ідзе "ад ліхтара". Маўляў, глядзіце, на Захадзе ёсць "адзіная еўрапейская валюта - экю", а чаму мы не можам пайсці на гэты крок і ўвесці свае міждзяржаўныя грошы? Але чаму грошы, а не валюту? Калі міждзяржаўную валюту, то хто супраць? Але калі агульныя грошы другой, прытым ва ўсім дамінуючай дзяржавы пад выглядам валюты, то прабачце... Выкарыстоўваецца няведанне простых людзей і ігнаруецца тое, што экю — умоўная валютная адзінка накшталт нашага былога "пераваднога" рубля, што выкарыстоўваўся ў краінах адышоўшага ў нябыт СЭВ. "Перавадны рубель" быў, бо выкарыстоўваўся пры разліках, і яго стандарт вызначаўся па валютнаму курсу савецкага рубля, і не быў, бо ў фізічным разуменні яго не існавала. Затое былі рэальныя нацыянальныя грошы: рублі, злотыя, маркі, форынты і г.д. Гэтак сама і экю. Гэта ўмоўная валютная адзінка, якая разлічваецца на аснове курсаў нацыянальных валют краін — членаў ЕЭС і мае сусветную крэдытную аснову. Яна ўведзена ў 1979 годзе і служыць мерай вартасці ў механізме абменных курсаў, асновай для вызначэння ступені адхілення рыначнага курса, індыкатарам пры валютных інтэрвенцыях і крэдытных аперацыях. Побач з гэтай умоўнай валютай функцыяніруюць і маюць надзейны валютны курс нацыянальныя грошы — дойчмаркі, франкі, гульдэны, фунты стэрлінгаў і г.д.

Дык, можа, калі мы створым рублёвую прастору, расійскі рубель будзе выконваць для нас такую ж ролю, як на Захадзе экю? І блізка не, бо рубель будзе абарачацца не толькі на банкаўскіх рахунках, але і на руках у людзей. Зарплату яны будуць (калі будуць) атрымліваць у рублях. Ой, колькі будзе затрымак з зарплатай, колькі палак будзе пастаўлена ў колы нашай эканомікі! Значыць, нацыянальных грошай не будзе, а калі і будзе што-небудзь накшталт грошай, дык толькі сурагаты.

Чаго ж нас нясе ў рублёвую прастору? На думку ўрада — цэны стануць адзіныя і мы не будзем плаціць Расіі даніну праз так званыя сусветныя цэны. Наіўныя разлікі, бо пры рынку, да якога імкліва ідзе Расія, кожны вытворца прымае ўсе меры, каб зрабіць цэны выгаднымі для сябе і толькі ў меру гэтага — для пакупніка. Гэта закон рынку. Урад не можа прымусіць прыватніка знізіць цэны. Гэтае зніжэнне ён можа толькі купіць праз датацыю. А дзе ўзяць грошы, тым больш што дапамогі прагнуць не толькі Беларусь, але ў значна большай ступені і сярэднеазіяцкія рэспублікі. Паводле даных Цэнтра вывучэння эканамічнай кан'юнктуры пры ўрадзе Расіі, краіны старой рублёвай зоны ў гэтым годзе атрымаюць ад Расіі велізарную дапамогу. Напрыклад, Узбекістан — 52 рублі 80 капеек на кожныя 100 рублёў уласнага ВУП (валавога ўнутранага прадукта), Казахстан — адпаведна 48,8 рубля. Такіх вялікіх датацый не атрымлівалі нават калгасы і саўгасы ў лепшыя застойныя часы. Але для сярэднеазіяцкіх краін гэтага мала. Вось і імкнуцца яны ў рублёвую зону. А што рабіць там Рэспубліцы Беларусь, калі дапамога ёй хоць і значная, але складае толькі 8 рублёў 80 капеек на 100 рублёў ВУП? Відаць, імкненне дапамагчы Расіі. Тым больш што фінансавыя цяжкасці для гэтай краіны яшчэ наперадзе. Толькі на 5 гадоў адтэрмінаваны 10-мільярдныя гадавыя плацяжы (у доларах) па замежных пазыках. І гэта не лічачы пазык, якія яшчэ за бліжэйшыя гады будуць набраны. Ужо ў будучым годзе трэба вярнуць Захаду аж 6 мільярдаў долараў. Пры бязмерным дэфіцыце бюджэту, які складзе ў гэтым годзе каля 30 працэнтаў ВНП, дапамога краінам СНД не можа быць аказана прадуктам, якога няма, а толькі за кошт інтэнсіўнай працы друкарскага грашовага станка. Стане болей грошай, а не тавараў. Грошы расцякуцца па прасторы, у якой будзе плыць і наша краіна. Вынік — інфляцыя. Яе ж хтосьці павінен пакрываць. Хопіць Расіі, але дастанецца і Беларусі. Вось і ўся выгада ад уступлення Рэспублікі Беларусь у адзіную рублёвую прастору. Што мы будзем плаціць — гэта зразумела. Многа плаціць — таксама бясспрэчна. Невядома толькі адно — як доўга народ будзе цярпець абрабаванне.

Сур'ёзнасць небяспекі ўступлення Рэспублікі Беларусь у адзіную рублёвую прастору ўскладняецца тым, што варожыя беларускаму народу сілы пхнуць краіну ў эканамічны саюз. Чаму саюз? Няўжо мала эканамічных пагадненняў, тым болей што ў рэспубліцы няма сіл, якія б выступілі супраць эканамічнага супрацоўніцтва з Расіяй ці якой-небудзь іншай краінай СНД, — значыць эканамічны саюз мае палітычны колер. Ён накіраваны на захаванне палітычнай прасторы, а не эканамічнага поля. Аб якім эканамічным саюзе можа ісці гаворка, калі краіны, якія плануецца далучыць да эканамічнага саюзу, маюць больш чым трохразовую розніцу ў аб'ёме вытворчасці. Паводле даных ААН, у 1990 годзе вытворчасць ВУП у Расіі ў разліку на чалавека склала 5867 долараў (32 працэнты ад узроўню ЗША), у Беларусі — адпаведна 5706 долараў (31,1 працэнта), а ва Узбекістане — толькі 2232 долары (12,7 працэнта), Таджыкістане — 1789 долараў (9,8 працэнта). Хто возьме на буксір гэтыя краіны ва ўмовах рынку? Не варта забываць, што гэтыя краіны маюць не толькі розны ўзровень вытворчасці і спажывання, але і розныя гістарычныя традыцыі, менталітэт, нацыянальную свядомасць і г.д. З гэтымі краінамі трэба падтрымліваць узаемавыгадныя адносіны і тым самым дапамагаць ім развіваць сваю эканоміку і станавіцца на ногі, а не рабіць з іх каланіяльны сыравінны прыдатак. Выклікае сумную ўсмешку аргументацыя, зноў жа, як кажуць, ад ліхтара, прыхільнікаў эканамічнага саюзу, што, маўляў, трэба аднавіць былыя эканамічныя сувязі. Калі яны былыя, то такімі і застануцца. Не трэба забываць, што ў былым Саюзе пад ілюзорную супольнасць "савецкі народ" стваралася эканамічная база — адзіны народнагаспадарчы комплекс (АНГК), дзе галоўным было не як забяспечыць эфектыўнасць вытворчасці, а як склеіць, а прасцей кажучы, знішчыць нацыі. Вось і везлі за тысячы кіламетраў сыравіну. Вытворчасць толькі імітавалася. Дзеля гэтага замест развіцця льнаводства на Беларусь везлі бавоўну з Сярэдняй Азіі для перапрацоўкі, развівалі не навукаёмістую прамысловасць, а металаёмістую. На беларускай зямлі ствараліся гіганты хімічнай прамысловасці са шматтысячнымі калектывамі, каб хутчэй перамяшаць народы і ажыццявіць каланізацыю. Хто сказаў, што гэтыя сувязі павінны быць аднаўлены? А калі і будуць аднаўлены, то рынак адкіне іх зноў і зноў.

Не толькі на заходнім, але і на расійскім рынку, які будзе набліжацца да еўрапейскіх стандартаў, не будзе месца дарагім і няякасным таварам, паколькі яны выраблены на дарагой сыравіне, дастаўленай Бог ведае адкуль. Як кажуць у народзе, "за морам цялушка — палушка, ды рубель перавоз". Так што дарэмна ўрадавая каманда кляпае эканамічны саюз. Для хасбулатаўскай Расіі ён, можа, і быў прыдатны, бо разглядаўся як пачатак рэстаўрацыі імперыі, а для дэмакратычнай — не. Іншая справа — "абарона" так званага рускамоўнага насельніцтва, далёкіх подступаў да рубяжоў імперыі ды іншыя палітычныя мэты. Але пры чым тут Рэспубліка Беларусь? Тым больш што для гэтага трэба перавярнуць усё ўнутры краіны: перагледзець статут Нацыянальнага банка, каб зрабіць яго васальным, сістэму падаткаабкладання, рэгулявання мытных адносін і так аж па 35 пазіцыях. Якая ганьба! — усё гэта беларусы павінны зрабіць сваімі рукамі. Цікава, ці падымуцца гэтыя рукі ў дэпутатаў Вярхоўнага Савета ратыфікаваць ужо парафіраваныя пагадненні, якія ініцыятары эканамічнага саюзу да гэтага часу шырока не публікавалі, бо баяцца паказаць іх народу. Дастаткова назваць толькі некалькі лічбаў, каб паказаць, што мы, беларусы, будзем мець ад эканамічнага саюзу. Так, калі не было мытні на Беларусі ў былым Савецкім Саюзе, то валютныя паступленні Беларускай чыгункі складалі толькі 20 тысяч долараў у год, а летась, калі сваё геапалітычнае становішча мы, па сутнасці, яшчэ не выкарыстоўвалі, валютныя паступленні склалі ўжо 15 мільёнаў долараў ды Аэрафлот атрымаў 4,5 мільёна. Пры адзінай эканамічнай прасторы і гэтыя крошкі будуць не на нашым стале.

Невядома, як складуцца эканамічныя стасункі далей, але сёння можна сказаць, што Расія далёка пайшла ўперад да рынку па ўсіх пазіцыях, якія вядомы ўсім, і няма патрэбы іх пералічваць. Мы ў гэты час спім моцным посткамуністычным сном. Але ў пытаннях эканомікі спаць у шапку кіраўнікам урада і Вярхоўнага Савета — вялікі грэх! Дазволена паставіць пытанне кіраўнікам урада: чаму гандлёвы баланс Расіі за першае паўгоддзе 1993 года мае актыўнае сальда, якое па розных вызначэннях складае 7 ці 9 мільярдаў долараў, а нашы кішэні, прабачце, пустыя? Больш таго, паводле інфармацыі міністра фінансаў Расіі, прадпрыемствы гэтай краіны маюць валютныя дэпазіты ўнутры краіны на суму 11 мільярдаў долараў. Чаму нашы прадпрыемствы сядзяць без валюты? Больш таго, расійская так званая драўляная грашовая наяўнасць, паводле тых жа сцвярджэнняў міністра фінансаў, на 75 працэнтаў забяспечана валютай. А чаго варта наша грашова-крэдытная сістэма, калі разліковыя білеты ў сваім кошце ляцяць уніз усё далей і далей? Сказаць, што праводзіцца дэвальвацыя з мэтай актывізацыі экспарту, прафесар Багданкевіч можа. Але дзе станоўчыя вынікі? І чаму трымальнікі разліковых білетаў, заработная плата якіх вызначаецца, дарэчы, у рублях, павінны ўдвая прайграваць трымальнікам расійскіх рублёў?

Аналіз паказвае, што ні эканамічны саюз, ні адзіная рублёвая прастора не вылечаць нашу эканоміку. Урад павінен гэта ведаць. Таму выйсце толькі ў тым, каб дагнаць Расію ў справе пераходу да рынку, улічваць яе памылкі і ісці наперад па шляху выздараўлення. У народа ёсць прыказка: "Брат любіць сястру багатую, а мужык жонку — здаровую". Мы любілі сястру Расію і бедную, тым больш будзем любіць яе багатую, а вось сваю сям'ю, жонку павінны зрабіць здаровай. Расія мала клапоцiцца пра эканамічнае здароўе сваёй малодшай сястры. Згадаем, што 2 мільёны тон бульбы Расія закупіла ў Польшчы, а не ў нас. Ды яшчэ транзіт па беларускай зямлі дармэны. Вось і ўсе выгады ад эканамічнага саюзу. А чаго варта пагадненне стагоддзя (так вызначылі яго палякі) з Польшчай аб будаўніцтве газаправода праз яе тэрыторыю. І ні слова пра тое, што гэтая лінія пройдзе праз Беларусь. Адно з двух: або інтарэсы нашай краіны ўжо прададзены ці паабяцана ў тайне ад народа іх прадаць.

Упэўнены, што валюта на Беларусі ўсё роўна будзе ўведзена, і чым хутчэй, тым лепш. Гэтага вымагае ўзмацненне эканамічнага ціску з усіх бакоў. Мы ўжо двойчы абрабаваныя. Першы раз, калі трымалі нізкія цэны і выхваляліся гэтым, а суседзі павысілі цэны ў паўтара-два разы, і нашы тавары паплылі ва ўсе бакі. Успомнім толькі, як скуплялася жывёла ў прыгранічных з Літвой раёнах. Другі раз, калі ўвялі не грошы, а сурагат — разліковыя білеты, якія маюць толькі ўнутранае абарачэнне. Тым самым быў штучна створаны залішні попыт на рублі (па розных прычынах). Курс "зайцоў" знізіўся, і вынік ранейшы — вываз беларускіх тавараў. Цяпер праз увядзенне адзінай рублёвай прасторы і эканамічны саюз для нашай краіны рыхтуецца трэці этап абрабавання.

Выратаваць становішча можна не шляхам аб'яднання грашовай сістэмы Рэспублікі Беларусь з грашовай сістэмай Расійскай Федэрацыі, а шляхам валютнага саюзу з Расіяй і іншымі краінамі СНД. Пры існаванні такога саюзу кожная краіна мае свае грошы, якія маюць пэўны валютны курс, вызначаемы найперш унутранай пакупніцкай здольнасцю гэтых грошай, узроўнем развіцця вытворчых сіл і гарантаванай забяспечанасцю іх.

Сімвалічна, што найбольш цвярозыя палітыкі пры абмеркаванні галоўных аспектаў "адзінай грашовай (чытай — рублёвай) прасторы" ў Маскве адразу прапаноўвалі заключыць валютны саюз, а не грашовы блок. Для такога саюзу можна было б зноў увесці "перавадны рубель" або якую іншую грашовую адзінку. Нацыянальныя валюты найбольш развітых краін (Расія, Беларусь, Украіна) маглі б устанавіць фіксаваны або цвёрды курс сваіх нацыянальных валют у адносінах да міждзяржаўнай валюты, астатнія — зменлівы або плаваючы, у залежнасці ад стану эканомікі. Пры гэтым весці разлікі паміж краінамі было б проста: плаціць за пастаўкі можна ў нацыянальнай валюце, бо яна лёгка пераводзіцца не толькі ў міжнацыянальную валюту, але і ў нацыянальныя. Атрымліваць плацяжы па пастаўках таксама не складана.

Валютны саюз, які рана ці позна ўсё роўна будзе ўведзены, карысны тым, што канчаткова здымае спрэчную праблему неэквівалентнага абмену паміж нацыянальнымі эканомікамі. Кожны мусіць жыць па даходах, што будзе садзейнічаць пераходу да рэсурсазберагаючай вытворчасці. У межах валютнага саюзу, безумоўна, будзе аказвацца дапамога краінам, якія маюць цяжкасці не ў спажыванні, а ў развіцці. Не праз фінансаванне, а льготнае крэдытаванне, а таксама праз рэжым найбольшага спрыяння. Несумненна, што гэта будзе важнейшым імпульсам да развіцця.

Узор эфектыўнасці валютнага саюзу добра відаць на прыкладзе валютных адносін паміж Аўстрыяй і Германіяй. Аўстрыйскі шылінг прывязаны да дойчмаркі праз цвёрды курс. І ў разліках няма ніякіх цяжкасцей. Змяніўся курс маркі на сусветным ці еўрапейскім рынку, у такой жа ступені змяняецца і курс шылінга. І ўся праблема. Аўстрыйскія тавары і паслугі цыркулююць паміж Аўстрыяй і Германіяй гэтаксама, як і ўнутры краіны. Валютныя (а не грашовыя) адносіны паміж Аўстрыяй і Германіяй для нас важныя тым, што эканомікі гэтых краін звязаны паміж сабой падзелам працы, пастаўкамі сыравіны, рынкам збыту гэтаксама, як Беларусь і Расія. Уявіце сабе, што было б з эканамічнай і палітычнай незалежнасцю Аўстрыі, каб там абарачаліся толькі дойчмаркі і гаспадарылі нямецкія банкі?

Нарэшце, на карысць валютнага саюзу сведчыць вопыт краін Прыбалтыкі. Увядзенне нацыянальных валют спыніла тут інфляцыю, стабілізавала эканоміку, садзейнічала ўвядзенню рэальных рыначных адносін. Пачаўся ўздым эканомік і рост жыццёвага ўзроўню.

Дык у чым жа справа, хто нам перашкаджае перайсці да валютнага саюзу? Уступленне ў рублёвую прастору не прыпыніць інфляцыю, не забяспечыць хуткага тармажэння спаду вытворчасці, прывядзе да перабояў у выплаце заработнай платы і пенсій пенсіянерам. У гэтых умовах, які б выбар ні зрабіў Вярхоўны Савет, будучыня толькі за валютным саюзам.

Контакты

С чувством глазомера

рекомендуют нам немцы проводить реформы. Но как быть, если у каждого из нас свой глазомер?

Владимир САМОЙЛОВ

Закончилось короткое пребывание в Минске немецкой части рабочей группы по вопросам рынка и реформирования экономики Белорусско-Германского совета экономического сотрудничества, которую возглавлял статс-секретарь, уполномоченный федерального правительства ФРГ по консультационной деятельности в Восточной Европе господин Киттель.

После прибытия спецрейсом Люфтганзы в воскресенье члены группы провели встречу с руководителями немецких фирм в Беларуси. Назавтра работа велась в трех подгруппах — "Развитие малого и среднего предпринимательства", "Финансы и банки", "Аграрный сектор", в заседаниях которых принимали участие и представители Беларуси. В заключение был подписан совместный протокол.

На пресс-конференции, которая была посвящена итогам совместной работы, господин Киттель сказал, что он находится под глубоким впечатлением от развития рыночного хозяйства в Беларуси. Но при этом реформы, по его мнению, необходимо проводить с чувством глазомера. Руководитель немецкой делегации отметил, что главная их цель — консультации в области реформирования нашей экономики. Следующий шаг — разработка конкретных проектов и создание предприятий. Он подчеркнул, что белорусам, несомненно, будет полезен немецкий опыт преобразований, которые были проведены в конце сороковых—начале пятидесятых годов и после воссоединения Германии.

К сожалению, статс-секретарь не конкретизировал, на чем основана его столь высокая положительная оценка реформ, проводимых в Беларуси. Нам, живущим в этой стране, кажется, что восхищаться особо нечем. Галопирующая инфляция, безудержный рост цен, хоть и медленно, но все более разваливающаяся промышленность, загнанное в угол сельское хозяйство не дают оснований для большого оптимизма.

Конечно, опыт Германии — это классический пример стремительного и уверенного выхода из кризиса по четко разработанному сценарию. Печально, но факт: нет у нас таких "сценаристов", каким был Людвиг Эрхард — человек трезвый и мудрый. Да и сама ситуация если и напоминает немецкую, то со знаком минус.

Немцы в свой "переходный период" восстанавливали разрушенную войной экономику буквально из пепла. Мы же, кажется, только тем и занимаемся, что разрушаем то, что хоть и не очень хорошо, но как-то функционировало.

Германия по плану Маршалла получила после войны от своих недавних врагов огромные суммы для восстановления. Наши же друзья и соседи постоянно намекают на то, что мы сидим у них на шее и что долго так не должно продолжаться.

Эрхард железной рукой провел финансовую реформу и в считанные годы так укрепил немецкую марку, что она стала одной из самых влиятельных валют в мире. Мы же постарались так разворотить свою финансовую систему, что до полного паралича экономики осталось полшага.

А приватизация и структурная перестройка уже стали просто сказкой про белого бычка.

Словом, о серьезности подхода в области реформирования экономики говорить пока не приходится. Разве что из дипломатических соображений.

Впрочем, немцы не только дипломаты, но и в каком-то смысле смелые люди. Несмотря на всю нашу экономическую анархию, они упорно стремятся к сотрудничеству. Одних только совместных предприятий уже зарегистрировано около ста пятидесяти. Некоторые из них активно работают. Намечены и крупные проекты по модернизации нашей химической промышленности. Имеют интерес немцы и к сельскому хозяйству, присматриваются и к конверсии.

Поскольку треть бюджета Европейского сообщества составляют взносы Германии, немцы хотели бы более тщательно контролировать помощь, оказываемую нам международными финансовыми организациями.

Особо радует то, что немецкая сторона пришла к выводу о необходимости сотрудничества не только с госструктурами, но и с малым и средним бизнесом. Основано это сотрудничество будет на центрах развития предпринимательства, которые уже созданы в Беларуси Союзом предпринимателей.

Словом, Германия становится нашим надежным партнером. И перспективы тут открываются огромные. Вот только бы глазомер в очередной раз нас не подвел...

Государство против личности

Без казенной бумаги и смерть — не смерть

Был у Веры Александровны и Ивана Михайловича Шахно из колхоза "Зеленевичи" Пружанского района Брестской области единственный сын Михаил. Служил солдатом в Германии, заболел там пневмонией и 14 сентября 1985 года умер. В присланной казенной бумаге значилось: "Настоящее извещение о смерти является документом для возбуждения ходатайства о назначении пенсии (пособия) и предоставлении льгот, установленных законодательством Союза ССР".

В прошлом (!) году Ивана Михайловича вызвали в Пружанский райвоенкомат для получения денег за погребение сына. И случилось при этом следующее: подлинник извещения о смерти изъяли — видимо, для финансовой отчетности. И.Шахно засомневался было тогда, спросил позволения снять копию документа, но на него махнули рукой: если, мол, понадобится подлинник, то тебе его всегда выдадут.

И вот понадобился. В июне этого года начали оформлять льготную пенсию матери солдата. Документы в райсобесе вначале приняли, но потом завернули: не хватает юридически оформленного извещения о смерти сына.

— Пошел я снова в четвертое отделение райвоенкомата, — рассказывает Иван Михайлович. — Прошу вернуть извещение, которое когда-то обещали выдать в любое время. Но уже не дают, говорят, что нужно ожидать какое-то решение Москвы. При чем здесь решение из Москвы и какое отношение оно имеет к делам в нашей республике, мне, простому человеку, не понять. Знаю только, что в армию мы отдавали здорового парня, надеялись, что в старости он нам с матерью будет опорой, а теперь мы же и должны "доказать" государству факт смерти сына...

Проследить судьбу скорбного документа, полученного когда-то семьей Шахно, теперь непросто. Допустим даже, что он попросту затерялся в "кулуарах" районной исполнительной власти. Но, рассуди нас Господь, какие в принципе еще доказательства безвременной кончины солдата должно предъявлять? Может, выкопать казенный цинковый гроб и поставить его на стол местным начальникам?

Сергей ПОРОЗОВСКИЙ.

Слыхали?

Парки разные нужны. Парки разные важны

Двадцать четыре крупных юридических лица (БГУ, Минский горисполком, различные министерства, научно-исследовательские институты, банки и ассоциации) при содействии немецких официальных и деловых кругов учредили уникальную по своей значимости для Республики Беларусь структуру — технопарк.

Он создан по образцу подобных структур, работающих в Германии вот уже на протяжении десяти лет и оказывающих большое влияние на развитие науки и техники.

Немецкая сторона не будет осуществлять ни административного контроля, ни долевого участия в акционерном обществе. Она оказывает лишь финансовую поддержку и консультации. Один из ее представителей госпожа Мюллер, отвечающая в федеральном министерстве технологий и исследований ФРГ за сотрудничество с Россией, Беларусью и Украиной, высоко оценила научно-технический потенциал нашей республики и выразила надежду, что создание технологических центров позволит быстрее интегрироваться в мировую экономику.

РИД.

Почем валюта?

С 21 октября Национальным банком установлены курсы иностранных валют

	Единый курс	Курс обязат. продажи*	К долл. США
1 австрал. доллар	2,846.09	1,707.66	1.5056
1 австр. шиллинг	371.64	222.99	11.5300
1 фунт стерлинг.	6,377.36	3,826.42	0.6719
10 бельг. франков	1,195.27	717.16	35.8496
1 немецк. марка	2,613.60	1,568.16	1.6395
1 голланд. гульден	2,323.13	1,393.88	1.8445
1 датская крона	644.15	386.49	6.6522
100 итал. лир	260.16	160.90	1,597.9266
1 канад. доллар	3,233.47	1,940.08	1.3252
1 норвеж. крона	595.37	357.22	7.1972
1 доллар США	4,285.00	2,571.00	1.0000
1 фин. марка	751.47	450.88	5.7022
1 франц. франк	740.05	444.03	5.7901
1 шведск. крона	539.45	323.67	7.9433
1 швейцар. франк	2,964.37	1,778.62	1,4455
10 японск. иен	399.59	239.75	107.2349
1 ЭКЮ	4,955.59	2,973.35	0.8647
10 испанск. песет	328.61	197.17	130.3977
10 греч. драхм	178.98	107.39	239.4122
1 ирландск. фунт	6,120.26	3,672.16	0.7001
1 исландск. крона	61.42	36.85	69.7655
1 кувейт. динар	17,955.55	10,773.33	0.2386
10 ливанск. фунтов	24.93	14.96	1,718.8127
10 португ. эскудо	253.11	151.87	169.2940
1 сингапур. доллар	2,727.03	1,636.22	1.5713
10 турецк. лир	3.48	2.09	12,313.2184
1 эстонск. крона	326.70	196.02	13.1160
1 СДР	6,041.63	3,624.98	0.7092
1 российский рубль	3.00		
1 укр. карбованец	0.19		
1 литовский лит	1049.21		
1 латвийский лат	7094.37		
1 кыргызстан. сом	603.52		

* По экспортным контрактам, заключенным до 1 августа 1993 года.

Курс клиринговых валют

1 доллар США по расчетам с Кубой	2571.00

Паведамленне Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу

Аб індэксе спажывецкіх цэн

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу паведамляе, што ў верасні 1993 года ў параўнанні са жніўнем 1993 года індэкс цэн на харчовыя і нехарчовыя тавары і паслугі, уключаныя ў "спажывецкі кошык", склаў 126,7 працэнта.

У верасні 1993 года ў параўнанні са снежнем 1992 года кошт уключаных у мінімальны "спажывецкі кошык" тавараў і паслуг узрос у 8,7 раза.

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу.

Каментарый да паведамлення Дзяржкамстата Рэспублікі Беларусь аб індэксе спажывецкіх цэн за верасень 1993 г.

У сувязі з апублікаваннем індэкса спажывецкіх цэн за верасень 1993 г. Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва растлумачвае.

У адпаведнасці з законам Рэспублікі Беларусь "Аб індэксацыі даходаў насельніцтва з улікам інфляцыі і на падставе пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 24 верасня 1993 г. N 640 "Аб устанаўленні новага размеру мінімальнай заработнай платы і асобных сацыяльных выплат" індэксацыя грашовых даходаў за кастрычнік г.г., што атрымліваюцца з бюджэтных крыніц, ажыццёўлена ў выглядзе аднаразовага перагляду памераў аплаты працы, сацыяльных пенсій, дапамог, стыпендый, грашовага забеспячэння.

Дзяржкампрацы Рэспублікі Беларусь.

Навіны адным абзацам

Літоўская выстава на Беларусі

Выстаўку ткацтва арганізавала ў прыгранічнай вёсцы Пеляса Воранаўскага раёна мясцовае літоўскае нацыянальна-культурнае таварыства. На ёй былі прадстаўлены вырабы народных умельцаў з навакольных населеных пунктаў, дзе кампактна пражываюць літоўцы. З дапамогай таварыства і пры фінансавай падтрымцы Літоўскага фонду культуры ў Пелясе ўзведзены будынак літоўскай школы-васьмігодкі.

Дзе ты, доўгачаканы тэлефон?..

Па прынцыпу сапсаванага тэлефона працуюць тыя, ад каго залежыць паяўленне ў кватэрах гамяльчан доўгачаканага апарата. Сувязісты ўстанавілі ў гэтым годзе тэлефонаў у пяць разоў менш, чым звычайна, бо будаўнікі не забяспечылі ўвод дзвюх АТС. Будаўнікоў, у сваю чаргу, падвялі забеспячэнцы: для новых аб'ектаў катастрафічна не хапае кабелю і абсталявання. А забеспячэнцаў засмуцілі вытворцы: каляровыя металы ў вялікім дэфіцыце...

Ажывілі дойчмаркамі...

Здаецца, дзіцячая вёска пад Кобрынам, аб якой нямала гаворана ў рэспубліканскай і мясцовай прэсе, усё ж будзе дабудавана. Тым больш што паканчыць з даўгабудам узяліся немцы. У рамках гуманітарнай дапамогі зямлі Паўночны Рэйн-Вестфалія на гэтыя мэты выдзелена 200 тысяч дойчмарак. Першы ўзнос размерам 40 тысяч паступіў ужо, і будаўнікі атрымалі магчымасць аднавіць работы.

Нават у апошні шлях не на машыне

Паліўны крызіс закрануў усе бакі нашага сённяшняга жыцця — нават замагільнага. З-за адсутнасці бензіну ў Гомелі нярэдка становяцца на прыкол жалобныя катафалкі. І тады выручаюць цыганскія павозкі: на іх прыходзіцца сваякам адпраўляць блізкіх у апошні шлях.

Служым Беларусі...

Першымі ўладальнікамі зацверджаных нядаўна знакаў "Выдатнік пагранвойск Беларусі" сталі яфрэйтар Віталь Стрынадка і інструктар службы сабак Аляксандр Некрашэвіч — абодва з пагранзаставы імя Андрэя Кіжаватава. Узнагароды ім уручаны за выдатную службу і ўмелыя дзеянні пры затрыманні парушальнікаў.

Дзіця без садка

Кожнае другое сельскае дзіця Брэстчыны не наведвае дзіцячы сад. У асноўным з-за фінансавых цяжкасцей у вобласці закрыта больш як 60 дашкольных устаноў. Прыкметна знізілася колькасць выхаванцаў і ў гарадскіх дзіцячых садках.

На цягніку па горадзе...

Улады Магілёва, заклапочаныя растучай праблемай гаручага, усур'ёз абмяркоўваюць выкарыстанне чыгункі для перавозкі рабочых.

Існуючая ў горадзе сетка пуцей дае магчымасць звязаць такім відам транспарту ўсе асноўныя прамысловыя раёны абласнога цэнтра. У "справу" могуць пайсці дызель-паязды і малыя цеплавозы прадпрыемстваў.

Дзе ж Петрапаўлаўская плошча?

Як паведаміла газета "Гомельские ведомости", да гарадскіх улад звярнулася група праваслаўных вернікаў з патрабаваннем убраць з плошчы помнік Леніну. Яны лічаць, што плошча, на якой стаіць Кафедральны сабор Пятра і Паўла, павінна называцца Петрапаўлаўскай.

Белінфарм.

Рэпарцёр даведаўся

Рыгорка з зоркі і Янка з пагулянкі

24 кастрычніка адкрывае свой XXVI сезон Брэсцкі тэатр лялек.

І адкрывае яго двума спектаклямі: з раніцы дзеці будуць запрошаны на спектакль "Рыгорка — ясная зорка" Анатоля Вярцінскага, п'еса якога з відавочным поспехам ідзе ў тэатры ўжо некалькі гадоў, а вечарам дарослыя ўбачаць прэм'еру "Янка-зух і нячысты дух" Ігара Сідарука. Пачнецца свята адкрыцця сезона з тэатралізаванага лялечнага прадстаўлення на свежым паветры, працягнецца прысвячэннем у юныя гледачы, а таксама конкурсамі, віншаваннямі, прызамі.

Ян ШЛЯХЦЮК.

СВЕТ В ОКНЕ

ВЫПУСК 20 (66)

Были

Дикая охота

Лилия КАЗАЧЕНКО

Шла я недавно берегом городского озера.

На серой водяной глади белыми комочками качались чайки. Плавали стайки уток. Мягко перебирая лапками воду, они подплывали к берегу и, поводя своими шейками, доверчиво смотрели на людей.

На противоположной безлюдной стороне в зарослях аира стоял с удочкой мужчина. Он как-то отчаянно и с силой дергал удилище, и другие рыбаки, казалось, с завистью поглядывали в его сторону.

Неожиданно из-за аира взметнулась утка. Она несколько раз нырнула. Потом еще раз круто взлетела и, вихрясь в каком-то странном шлейфе, плюхнулась на мелководье в нескольких шагах от нас.

Это была небольшая уточка-сеголетка. В ее израненном клюве застрял кусочек хлеба, насаженный на крупный рыболовный крючок. От него тянулась веревка, привязанная к короткому, наспех вырезанному удилищу.

Мелькнула тревожная догадка...

Озерная гладь опустела. Только утка некоторое время еще трепыхалась на воде, просяще вытянув шею. И в ее напряженных глазах-бусинах, казалось, застыла затаенная печаль, немой укор людям.

А человек с того берега вскинул увесистую сумку на плечо и, словно подгоняемый нечистой совестью, быстро зашагал в сторону шоссе...

Імгненне і вечнасць

Фота Аляксандра ГУТОЎСКАГА.

Зялёная лямпа

Прысядзем, памаўчым...

Міхась РУДКОЎСКІ

1.
Не ўспамінай той даўні час,
Калі цвілі сады
І ў свеце, юных, многа нас,
А мы з табой — адны.

Начнога птаха дальні крык
У гушчары лясным,
І нашай квадры маладзік
У невадзе сасны.

І дзень — як год, а ноч — як міг,
І бераг той відзён...
Тут мы ўдваіх і там — ўдваіх
Навек, да скону дзён...

2.
Не, памяць наша не рака —
Шчыміць ён, успамін.
З табой — на выдачы дачка,
Са мной — дарослы сын.

Ім, непакорна-маладым, —
Садоў юначых дым;
Ім, маладым, як нам тады, —
Наступныя гады.

Ім — новы дзень і наступ свой,
Маладзіка ключы.
А мы пад поўняю сваёй
Прысядзем, памаўчым...

* * *

Ад вядучага рубрыкі.

Міхаіла Міхайлавіча Рудкоўскага няма ўжо сярод нас...

Прачытайце толькі адзін яго верш, і вы, не сумняваемся, зразумееце, які чалавек, які паэт сціпла жыў побач з намі.

Няхай і гэта публікацыя будзе позняй восеньскай кветкай у вянок яго памяці.

А.Ю.

О чем говорят...

Из нашей новейшей истории

Теперь каждый сам по себе... Даже не верится, что когда-то по театрам и в кино коллективно ходили...

* * *

Людей уже настолько считают быдлом, что даже, отключая горячую воду, не считают нужным, как прежде, повесить в подъездах предупредительные объявления...

* * *

Во все времена письмо солдату шло бесплатно. А теперь и за это берут деньги.

Записала Наталья БЕРЕЗОВСКАЯ.

Рассказывают, что...

Царские шуточки

Графиня Браницкая, заметив, что Екатерина II против обыкновения нюхает табак с левой руки, пожелала узнать причину этого.

— Как царь-баба я часто даю целовать руку и нахожу непристойным всех душить табаком, — ответила государыня.

* * *

Любимый шут Петра I Балакирев как-то пожаловался царю, что известный придворный вельможа за шутку над ним пригрозил: "Я тебя до смерти прибью, негодяй!"

— Если он тебя убьет, я его велю повесить.

— Да я этого не желаю, Алексеич, а мне бы хотелось, чтобы ты его повесил, пока я жив, — ответил шут.

Прислал Иван ШПАДАРУК.

МОЛОДЫМ ВЕЗДЕ У НАС ДОРОГА! СТАРИКАМ ВЕЗДЕ У НАС ПОЧЁТ!
ВИЗА
ПОЧЕТНАЯ ГРАМОТА
ПОЧЕТНАЯ ГРАМОТА
ШОП-ТУР

Рисунок Олега ПОПОВА.

Дзеці і мы

Калі пачынаць

— Калі я быў такі маленькі, як ты, я не хлусіў, — кажа бацька сыну.

— А калі ты пачаў хлусіць?

Парсюк

— Ты як парсюк: усё запэцкаў навокал. Ведаеш хоць, што такое парсюк?

— Ведаю, мама: гэта сын свінні.

Васіль ФЕРАНЦ.

Раздел ведет Андрей ЮДЧИЦ. Тел. 29-69-04.

ЗАМЕЖЖА

"ІТАР-ТАСС" "ІНТЭРФАКС" "НАРОДНАЯ ГАЗЕТА"

Пульс дня

Прэм'ер-міністр Францыі наведае Расію

Падпісаннем расійска-французскіх пагадненняў аб супрацоўніцтве ў галіне дэмантажу ядзернай зброі ў Расіі і аб супрацоўніцтве ў мэтах забеспячэння надзейнасці і бяспекі транспарціроўкі ядзернай зброі ў Расіі завяршыліся перагаворы паміж міністрамі замежных спраў Расійскай Федэрацыі і Францыі Андрэем Козыравым і Аленам Жупэ.

Кіраўнікі знешнепалітычных ведамстваў дзвюх краін абмеркавалі шырокае кола міжнародных праблем, пытанні падрыхтоўкі да маючага адбыцца ў пачатку лістапада візіту ў Расію прэм'ер-міністра Францыі Эдуара Баладзюра.

Новыя падатковыя стаўкі для банкаў у Малдове

Прэзідэнт Малдовы выдаў указ "Аб падатку на даходы банкаў", дзе павялічыў стаўку падатку да 40 працэнтаў ад сумы даходаў.

Невялікае паслабленне аказана банкам, якія ажыццяўляюць абслугоўванне бюджэтнай сістэмы. Для іх падатак на даходы с 1 лістапада складзе 35 працэнтаў. Таксама прэзідэнт устанавіў стаўку падатку на даходы ад страхавой дзейнасці. З 1 лістапада яна будзе 25 працэнтаў.

Японія вітае рашэнне Расіі

Токіо вітаў рашэнне Расіі адмяніць запланаваны на гэтым тыдні скід другой партыі вадкіх радыеактыўных адходаў у Японскае мора.

На прэс-канферэнцыі генеральны сакратар кабінета міністраў Масаіосі Такэмура падкрэсліў, што высока ацэньвае гэты, як ён выказаўся, палітычны крок Масквы, зроблены ў адказ на просьбу ўрада Японіі.

Прэзідэнт Сербіі распусціў "палітычны базар"

Прэзідэнт Сербіі Слабадан Мілошавіч распусціў сваім указам скупшчыну (парламент) Рэспублікі Сербіі.

Гэты крок ён зрабіў на падставе дэмарша рэспубліканскага ўрада, які расцаніў расцягнутую дыскусію ў парламенце аб даверы кабінету як "бясплодны маналог" і "палітычны базар", які пагражае дзяржаўным інтарэсам.

Партфелі падзелены

У Лондане абвешчаны вынікі выбараў "ценявога кабінета" лейбарысцкай партыі, вядучай апазіцыйнай партыі Брытаніі.

Як і меркавалася, вынікі галасавання не прынеслі асаблівых сюрпрызаў. У складзе апазіцыйнага кабінета, які фарміруецца па выніках тайнага галасавання парламентарыямі-лейбарыстамі, асаблівых змен не адбылося. Толькі два партфелі "ценявых міністраў" памянялі ўладальнікаў.

Нурсултан: параход і чалавек

Казахстан набыў першае сухагрузнае судна.

Яно атрымала імя "Нурсултан" і зарэгістравана ў Вялікабрытаніі на востраве Мэн, дзе льготнае падаткаабкладанне. Там пакуль што стануць базіравацца і іншыя судны, якія будуць закуплены "Казкамфлотам" і алмацінскай фірмай "Ансат" у партнёрстве з некалькімі англійскімі кампаніямі.

Свае ваенна-марскія сілы для абароны граніц рэспубліка размесціць на Каспійскім моры. Як паведамілі ў Міністэрстве абароны Казахстана, ужо ў будучым годзе суднабудаўнічыя і суднарамонтныя заводы пачнуць зборку плаўсродкаў рознага прызначэння для Каспійскай флатыліі.

Каб ведаць і разумець адзін аднаго

Дагавор аб супрацоўніцтве паміж дзвюма краінамі падпісалі ў Прэторыі прэзідэнт ПАР Фрэдэрык Дэ Клерк і прэзідэнт Румыніі Іон Іліеску, які знаходзіцца ў Паўднёвай Афрыцы з афіцыйным візітам.

Першы ў гісторыі адносін Прэторыі і Бухарэста падобны дакумент зафіксаваў намер дзяржаў-партнёраў садзейнічаць узаемнаму разуменню гісторыі і культуры адзін аднаго, абмену дасягненнямі ў галіне навукі, тэхналогій і спорту.

Якім будзе выбар?

Больш як 500 падлеткаў-яўрэяў са 120 гарадоў Расіі, Украіны, Беларусі і шэрагу іншых рэспублік СНД прыбылі ў Ізраіль для завяршэння сярэдняй адукацыі.

Старшакласнікі на працягу трох гадоў будуць вучыцца ў ізраільскіх школах, а потым павінны зрабіць выбар — заставацца жыць на "гістарычнай радзіме" або вярнуцца дадому. Калі выбар будзе зроблены на карысць іміграцыі ў Ізраіль, да дзяцей далучацца іх бацькі. Такая задума праекта, рэалізацыя якога пачалася сіламі яўрэйскага агенцтва і ізраільскага ўрада.

Замест пакарання смерцю — пажыццёвае зняволенне

Двое японцаў прыгавораны да пажыццёвага зняволення на Тайвані за спробу кантрабанднага правозу наркотыкаў.

Як паведаміла з Тайбэя — адміністрацыйнага цэнтра вострава — японскае інфармацыйнае агенцтва Кіода Цусін, апошняе слова ў гэтай міжнароднай крымінальнай гісторыі сказала заканадаўчая асамблея (парламент) Тайваня, замяніўшы злачынцам смяротнае пакаранне, да якога іх першапачаткова прыгаварыў суд, бестэрміновым знаходжаннем за кратамі.

Журналисты в "атомной" войне

Руководство атомной электростанцией "Сосновый бор" объявило конкурс среди журналистов Санкт-Петербурга на лучший материал, рассказывающий о безопасности мирного атома.

Через некоторое время Петербургское отделение Всемирной экологической организации "Зеленый крест" в ответ на действия руководства станции объявило свой конкурс. На лучший материал об опасности атомной электростанции для окружающей среды. Призовой фонд "Зеленого креста" постоянно увеличивается и превысил уже 1 млн. рублей.

Михаил КАРЧИК, РИД.

Сам маленький — комфорт большой...

В ближайшие три года на автомобильном рынке появится новая модель ведущего германского концерна "Мерседес-Бенц", относящаяся к классу малых машин. Длина "мини-Мерседеса" составляет всего 3,35 метра. От обычной компактной модели автомобиль отличается тем, что небольшие внешние размеры сочетаются в его конструкции с вместительностью и безопасностью большого салона.

Бедная мафия! В прямом смысле слова...

Японские мафиози—"якудза" заметно активизируют операции за рубежом, стремясь компенсировать снижение у них доходов из-за усложнившихся в последнее время условий "работы", что стало результатом введения в прошлом году в действие закона о борьбе с организованной преступностью.

К такому выводу пришли составители очередного ежегодного доклада главного полицейского управления (ГПУ) Японии, опросив 1.440 отбывающих заключение гангстеров, а также около 2.500 частных компаний.

Более 70 проц. любезно согласившихся принять участие в полицейском "опросе" мафиози указали, что после вступления в силу в марте прошлого года закона о борьбе с организованной преступностью, который впервые в истории Японии поставил гангстерские синдикаты вне закона, им стало значительно сложнее проводить свои операции, пришлось принимать дополнительные меры предосторожности, чтобы не попасть в поле зрения полиции. Более 60 проц. "якудза" при этом отметили, что теперь им стало труднее "делать деньги". Свыше 90 проц. участников "мафиозногоопроса" признались, что за последний год у них существенно сократились доходы, а 10 проц. сказали, что они утратили почти все свои источники финансовых поступлений.

Подтверждая слова мафиози, примерно 50 проц. принявших участие в полицейском исследовании частных компаний Японии заявили, что за последний год резко сократилось число случаев рэкета в отношении их фирм. А представители около 30 проц. компаний сказали, что после вступления в силу нового закона к ним вообще ни разу не пытались "обращаться" вымогатели от мафии.

Выставы

Мова мастацтва — мова ісціны

"Нацыянальныя аб'яднанні Беларусі" — так называецца цыкл выставак, пачаты Нацыянальным музеем гісторыі і культуры рэспублікі сумесна з Інстытутам мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Акадэміі навук Беларусі.

Першай ластаўкай стала экспазіцыя, падрыхтаваная асацыяцыяй украінцаў Беларусі "Ватра". І, як адзначыў на вернісажы яе старшыня Багдан Міхайлюк, гэта добрая магчымасць для нацыянальных меншасцей не толькі паказаць праз мастацтва самабытнасць свайго народа, але і прыцягнуць да захавання і прадаўжэння культурных традыцый падрастаючае пакаленне.

Да падбору экспанатаў для выстаўкі прыклала руку творчае аб'яднанне "Берагіня", якое ўзнікла нядаўна з дапамогай асацыяцыі ўкраінцаў Беларусі.

У бліжэйшы час аналагічныя выстаўкі падрыхтуюць нацыянальна-культурныя аб'яднанні палякаў, яўрэяў, а таксама іншых нацыянальных меншасцей, для якіх Беларусь стала радзімай. Першай ці другой — гэта ўжо кожны вырашае для сябе сам.

Віктар КУКЛОЎ, Белінфарм.

г.Мінск.

50-я годовщина гибели минского гетто

Приговоренные к смерти

Галина КНАТЬКО, кандидат исторических наук

(Продолжение. Начало в №№ 204, 207.)

Городской комиссар представлял заказчику счет за использованную рабочую силу и следил за его оплатой. С августа 1942 года за переданных квалифицированных специалистов взималась сумма, соответствующая установленной зарплате. Расценки зарплаты специалистов и неквалифицированных рабочих в первые дни оккупации были сохранены в довоенных размерах, а позже их устанавливал генеральный комиссар. По распоряжению В.Кубе от 1 июня 1942 года евреи должны были получать 80 процентов установленной зарплаты. Рабочая сила евреев, согласно августовской 1942 года инструкции, рассматривалась оккупантами как поступающее в их распоряжение движимое имущество. И как движимое имущество она должна была браться на учет.

В отделе труда Еврейского совета была создана картотека на работоспособное население гетто. Регулярно Юденрату давали запрос на необходимое количество рабочих для предприятий и учреждений города. Евреи строились в колонны и в сопровождении охраны направлялись на службу.

Власти требовали от местной гражданской администрации точных данных о количестве занятых на работах евреев.

Городская управа 28 сентября 1941 года издает распоряжение:

"Вельмі тэрмінова Аддзелу прамысловасці

Сягоння ж прадставіць у агульную канцылярыю спісак працаўнікоў Вашых баз і магазінаў, у якіх: а) жыдоў, б) асоб, у якіх жонка або муж — жыды, в) дзяцей ад змешанага шлюбу, альбо жанатых з дзецьмі ад змешанага шлюбу з жыдамі".

Аналогичные сведения были обязаны представить и другие организации города и районов. Местные власти явно старались. Они добирались в исследованиях еврейских корней населения до третьестепенного родства.

Сведения о значительном количестве еврейских специалистов на предприятиях Минска оказались неожиданными и для оккупационной администрации.

В начале 1942 года в рейх поступили сведения: "В настоящее время вермахт... дал указание всем находящимся в его управлении предприятиям систематически заменять евреев способными русскими военнопленными". В отчете городского комиссара о положении в Минске за июль—сентябрь 1942 года сообщается: "В районе города Минска находится 55000 местных рабочих, 10000 евреев, а также 2000 военнопленных". К апрелю 1943 года число трудоспособных евреев составляло 8500 человек. Рабочей силы в городе катастрофически не хватало. По заявкам предприятий Минска требовалось заполнить 6000 свободных мест для специалистов и от 2000 до 4000 рабочих мест. Всего на предприятиях города работало 46690 человек и пустовало около 10 тысяч рабочих мест. Нехватка трудовых ресурсов являлась единственным сдерживающим моментом в сроках ликвидации гетто.

8. Хроника гибели гетто

С самого начала минское гетто создавалось для "удобства" ликвидации людей. Оккупанты провели тщательную, несколько раз продублированную перепись еврейского населения, затем маркировали его желтыми знаками отличия и изолировали в гетто. Изоляция от остальных жителей была необходима, чтобы скрыть массовые уничтожения евреев.

Была отработана такая "технология", по которой исчезали тысячи, а резонанса в обществе практически не было. В сводке полиции безопасности и СД за январь 1942 года читаем: "Осуществляется попытка по возможности полностью очистить Остланд от евреев. Расстрелы проводились везде так, чтобы они не были заметны для общественности. Среди населения и даже среди оставшихся евреев широко распространено убеждение, что евреев только переселяют". Эсэсовец Карл Гесс служил в команде N 8. 16 ноября 1941 года он прибыл в Ригу в распоряжение начальника полиции безопасности и СД Остланда и оттуда с командой был направлен в Минск для охраны учреждений охранной полиции и СД. Начальником особой команды в то время являлся Бургдорф. Охранные функции команды были на бумаге. В действительности она занималась уничтожением людей. В 1941 году Гесс участвовал в расстрелах душевнобольных в Минске, заключенных минской тюрьмы, еврейского населения Минска, в 1941—1942 гг. проводил ликвидации населения в Вилейке, Долгиново, Илье, Воложине, Вишневке. В конце июля 1942 года Карл Гесс снова прибыл в Минск, в 1944 году ему было присвоено звание унтершарфюрера (младшего командира) войск СС, а в 1946-м он предстал перед судом.

Из стенограммы судебного процесса над нацистскими преступниками, состоявшегося в Минске в январе 1946 г.:

"Председатель: Теперь скажите, под каким предлогом вывозились из гетто люди, намеченные к расстрелу?

Гесс: Объяснялось населению о том, что оно пойдет на работу.

Председатель: А в баню?

Гесс: Что-нибудь говорили им — или в баню, или на работу.

Председатель: Так что лица, которые вывозились на расстрел, не знали о том, что их везут на расстрел?

Гесс: Да".

Воспоминания, свидетельские показания, дополненные трофейными документами противника, позволяют воссоздать хронику гибели минского гетто. Узники пишут о репрессиях в июле—сентябре 1941 года, называют конкретные даты.

До октября 1941 года "лидировала" среди профессиональных убийц располагавшаяся в Минске команда N 8. Она входила в состав айнзацгруппы "В".

23 сентября 1941 года айнзацгруппа "В" составила отчет о своей работе: "Общая численность ликвидированных лиц по состоянию на 13 сентября 1941 года составляет:

а) штаб и УКМ — 312
в) зондеркоманда 7а — 1011
с) зондеркоманда 7в — 1153
d) айнзацкоманда 8 — 11354
е) айнзацкоманда 9 — 9974.
Всего ликвидировано 23804 чел."

9 октября 1941 года айнзацгруппа "В" составила следующий отчет: "Проведенные за отчетный период ликвидации до 28.9.1941 года достигли следующих цифр:

а) штаб и УКМ— 2029
в) зондеркоманда 7а— 1252
с) зондеркоманда 7в— 1544
d) айнзацкоманда 8 — 15000
е) айнзацкоманда 9 — 10239.
Всего ликвидировано30064 чел."

Операции по уничтожению евреев Минска, проводимые до ноября 1941 года, были подготовкой к погромам — массовой ликвидации населения в течение короткого времени. Узники гетто в своих воспоминаниях называют крупными погромы 7 ноября, 20 ноября 1941, 2—3 марта, 28—31 июля 1942 и октябрьский 1943 годов, в результате которых гетто было ликвидировано. В промежутках между погромами ни на день в гетто не прекращались облавы, аресты, расстрелы.

7 ноября 1941 года...

Письменные свидетельства узников минского гетто являются практически единственным историческим источником, позволяющим воссоздать картину гибели населения части гетто в этот день. В них названа дата первого погрома и указано время начала преступления — 4 часа утра. Из воспоминаний следует, что о готовящемся сокращении гетто знали Еврейский комитет и некоторые узники. Информация была получена как от служащих полиции безопасности и СД, гражданской администрации, так и от подпольщиков за пределами гетто. Многие слышали о сокращении гетто, но никто не представлял, что это такое. Погром велся на строго определенной территории, заключенной между частью улиц Республиканской и Островского, полностью Немигой и Хлебной. Хватали всех, кроме имеющих рабочие удостоверения. Людей отвозили на машинах в район улицы Опанского за переездом, так называемую Тучинку, и расстреливали.

Р.М.Бромберг в 1942 году вспоминал: "Вот кратко, как расстреливали евреев в бывшем помещении шестой колонии НКВД по Танковой улице за железнодорожным переездом. Мне известно со слов солдата украинского батальона. Это был первый массовый погром. В колонию привезли евреев из гетто на машинах, держали сутки во дворе под навесом. Затем приказали снять с себя всю одежду и привели к краю вырытых ям. Выстроили в шеренгу 1-ю роту украинского батальона и полиции, которая стоит в Минске по Широкой улице, в здании казармы 38-го кавполка, и приказали солдатам открыть огонь. После первой команды не было ни одного выстрела. Подали вторую команду "Огонь!" — раздалось 2—3 выстрела в воздух. После этого немцы отвели украинцев, привезли две бочки спирта, напоили их. Затем вторично построили украинцев, за их спинами встали немецкие автоматчики. Тогда украинцы открыли огонь... Не все брошенные в ямы были добиты. В город начали стекаться тяжелораненые, женщины с детьми, обезумевшие матери несли на руках мертвых детей".

Погибло, по разным свидетельствам, от 12 до 17 тысяч человек. Единицам удалось спастись из могилы. Незначительная часть евреев сумела укрыться вне гетто или на его территории. Погром лишил всех иллюзий.

20 ноября 1941 года...

Сведений о расправе с населением гетто во время второго погрома значительно меньше. Вероятно, потому, что случился он вскоре после первого и отложился в памяти как продолжение предыдущего кошмара. Погром начался внезапно, ранним утром, похоже, что Юденрат о нем не был предупрежден, хотя городским подпольщикам сведения, правда, неточные, получить удалось. Сценарий карательной операции повторился, в ней не было лишь машин. Жертвы шли на гибель пешком под охраной. Погибло, по свидетельствам современников, до 10 тысяч человек.

В декабре, январе, феврале крупных погромов не было. Причина, как зафиксировано в документе, состояла в "погодных условиях": "Акции по ликвидации евреев в массовых масштабах, даже если и позволяют хозяйственные соображения, при современных погодных условиях проводить невозможно, так как глубоко промерзлая земля чрезвычайно затрудняет рытье могил для массового захоронения".

Несмотря на "погодные условия", преследование евреев продолжалось и зимой. Для расстрела повод всегда можно было найти. В частности, в декабре—феврале в Минске было арестовано около 600 человек среди военнопленных и гражданского населения "по делу о сопротивлении и партизанском движении". Аресты проводились и в гетто.

В феврале 1942 года комиссар криминальной полиции Бурхард писал: "Число проживающих еще на сегодня на территории Белоруссии[1] евреев можно привести лишь примерно, так как об этом нет никаких данных. Даже сам генеральный комиссариат не в состоянии указать приблизительное количество проживающих евреев. Предположительно число их составляет 128 000. В ходе экзекуций, проведенных местной командой полиции безопасности и СД, расстреляна 41 ООО евреев. Сюда не входит количество уничтоженных евреев в ходе прежних акций оперативных команд, а также отсутствуют всякие данные о проведенных вермахтом еврейских экзекуциях. По примерным данным, вермахтом до декабря 1941 г. расстреляно примерно 19 000 человек как партизан и преступников. Не будет ошибки предположить, что большую часть из них составляют евреи. Большая часть еврейства все же при продвижении немецких войск эвакуировалась на Восток. В самом Минске в настоящее время проживает 18 000 местных и 7 000 евреев из рейха..." По-видимому, в последних двух цифрах имеется в виду трудоспособное население гетто.

2 марта 1942 г...

Начался третий погром, продолжавшийся два дня... Как и предыдущие, он был спланирован заранее. Еврейский комитет получил задание подготовить колонну в 5 тысяч человек якобы для строительства Станьковской железнодорожной ветки из людей, не занятых на других работах. Требуемого количества не оказалось, поэтому отправка задержалась до возвращения рабочих колонн из города. Часть узников погибла в гетто, часть была вывезена в сторону деревни Дрозды и там уничтожена, часть на эшелоне направлена в Койданово, где расстреляна. В общей сложности погибло не менее 6000 человек, хотя официальные немецкие документы сохранили цифру 3412. Исторические источники называют фамилии палачей: Кубе, Ценнер, Герф, Бенецке, Митман и др. Фамилии бесчисленных жертв в подавляющем большинстве неизвестны.

Каждый день число жертв увеличивалось, не проходило суток без облав, арестов, расстрелов. Но первичные документы, фиксирующие преступления, практически не дошли до нас. Преступники не оставляли следов. И все же косвенные документы есть. В отчете полиции безопасности и СД в Берлин, датированном 8 мая 1942 года, сохранилось письменное заявление этой организации о том, что минское гетто подлежит уничтожению.

(Продолжение следует.)

[1] Имеется в виду генеральный округ "Белоруссия", занимавший 1/4 довоенной территории.

Вокруг спорта

Учиться, учиться и учиться... Это понял и великий Тайсон

Чемпион мира по боксу в тяжелом весе среди профессионалов Риддик Боуи посетил тюрьму города Плейнфилд /штат Индиана/, где отбывает шестилетний срок заключения за изнасилование бывший обладатель этого титула Майк Тайсон.

Встреча двух великих боксеров продолжалась около часа. Боуи нашел, что экс-чемпион выглядит "совсем неплохо", но сообщил журналистам, что Майк не собирается после освобождения возвращаться на ринг, а намерен... поступить в колледж.

Марадона "нашел" команду

Знаменитый футболист Диего Марадона подписал контракт с аргентинским клубом "Ньюэлл'с Олд Бойз".

Личный агент Марадоны Маркос Франки сообщил, что Диего подписал соглашение с командой из города Росарио /300 км севернее Буэнос-Айреса/ сроком на один год. Согласно сведениям, поступившим в прессу от официальных представителей клуба, сумма сделки составляет 4 миллиона долларов. Сам Марадона будет получать в месяц 25 тысяч долларов.

Шахматы

Решите задачу

А.Корнеев

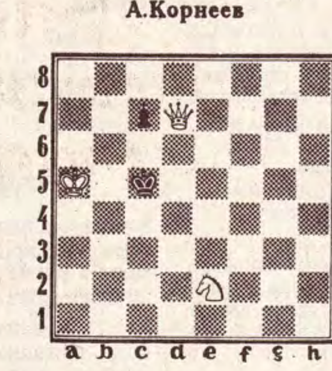

Белые: Кра5, Фd7, Ke2 (3).

Черные: Крc5, п. c7 (2).

Мат в 3 хода.

Предлагаем вниманию любителей композиции трехходовую миниатюру, отмеченную призом на конкурсе составления шахматных задач. Свои решения присылайте по адресу: **220010, Минск, Дом правительства, редакция "Народной газеты", "Шахматы".**

За шахматную корону

Продолжаем перечень матчей на первенство мира по шахматам среди мужчин. Т.Петросян — М.Ботвинник (1963): 12,5:9,5 (+5, -2, =15),

Т.Петросян — Б.Спасский (1966): 12,5:11,5 (+4, -3, =17), Б.Спасский — Т.Петросян (1969): 12,5:10,5 (+6, -4, =13), Р.Фишер — Б.Спасский (1972): 12,5:8,5 (+7, -3, =11), А.Карпов — В.Корчной (1978): 16,5:15,5 (+6, -5, =21), А.Карпов — В.Корчной (1981): 11:7 (+6, -2, =10), А.Карпов — Г.Каспаров (1984—1985): 25:23 (+5, -3, =40). Матч был прерван, результат его аннулирован. Г.Каспаров — А.Карпов (1985): 13:11 (+5, -3, =16), Г.Каспаров — А.Карпов (1986): 12,5:11,5 (+5, -4, =15), Г.Каспаров — А.Карпов (1987): 12:12 (+4, -4, =16), Г.Каспаров — А.Карпов (1990): 12,5:11,5 (+4, -3, =17).

В связи со смертью А.Алехина в 1948 году состоялся матч-турнир за звание чемпиона мира по шахматам, в котором выступили М.Ботвинник, В.Смыслов, П.Керес (СССР), М.Эйве (Голландия) и С.Решевский (США). Победителем стал Михаил Ботвинник, набравший 14 очков из 20 возможных. Последующие места заняли В.Смыслов — 11, П.Керес и С.Решевский — по 10,5 и М.Эйве — 4 очка.

В 1975 году Р.Фишер отказался защищать свой титул и звание чемпиона мира было присвоено Анатолию Карпову, победившему в соревнованиях претендентов.

Неверагоднасці свету

1000-кіламетровае падарожжа вернага ката

Гісторыя гэта пачалася ў 1990 годзе. У сакавіку маленькая амерыканка Аурэлія Асмэй выпала з чацвёртага паверха і апынулася ў стане комы. Ён працягваўся так доўга, што бацькі, як гэта ні горка адзначаць, ужо змірыліся са стратай дачкі. Раптам праз некалькі месяцаў дзяўчынка ачуняла, але левы бок цела аказаўся паралізаваны. Яна таксама страціла мову.

Урач параіў купіць для яе якую-небудзь маленькую жывёлінку, каб хоць неяк скрасіць яе жыццё. Купілі коціка, з якім Аурэлія ахвотна забаўлялася і якога палюбіла ўся сям'я.

У час водпуску ў кэмпінгу за 1000 кіламетраў ад дому кот прапаў. Дзяўчынка доўга плакала і страціла ўсякую цікавасць да жыцця.

— Мы думалі, што яна ўжо больш ніколі не ўсміхнецца, — расказвала маці. — Аднак 9 ліпеня 1992 года раніцой усе пачулі ціхае мяўканне і шкрабанне пад дзвярыма.

Бацькі літаральна аслупянелі, калі дачка раптоўна загаварыла:

— Гэта мой любімы кот.

Здарыўся цуд: кот вярнуўся, а дзяўчынка стала размаўляць.

Кот быў у страшным стане: павыдзіраная поўсць, шматлікія раны. Відаць было, што ён перажыў нямала боек з іншымі звярамі. Ветэрынар здзівіўся, што кот наогул жыве, бо ў яго развілася гангрэна. Давялося ампутаваць нагу.

Цяпер кот зноў здаровы, Аурэлія адчувае сябе шчаслівай, спрабуе хадзіць на мыліцах, нармальна размаўляе і ў хуткім часе збіраецца ў школу. Як кот пераадолеў 1000-кіламетровы шлях дамоў за 312 дзён, не можа растлумачыць ніхто.

(Па матэрыялах замежнага друку.)

ЧАСТНЫЕ ОБЪЯВЛЕНИЯ
ИХ ПРОЧИТАЮТ У НАС
БОЛЕЕ МИЛЛИОНА ЧЕЛОВЕК

ПРОДАЮ

✱ французских бульдогов. **Тел. (0172) 782-543.**

✱ Snickers, Bounty, Mars. **Тел. (0172) 42-11-69.**

✱ Подвеску новую к а/м М-412, поршневую и блок цилиндров к двигателю М-412, глушитель, колеса, диски к М-2140 и 408. **Тел. (0172) 453-648.**

✱ Участок в пос.Колодищи (0,15 га), ацетон, нитролак 10 т. **Тел. (0172) 650-568.**

✱ Дом (сад, участок 1 га). **Витебская обл., Поставский р-н, Новодруцк, Барто.**

✱ Вяз.маш. "Нева"-5. **Тел. (0172) 411-226.**

МЕНЯЮ

❖ 2-комн. кв. (27 кв.м., 2 эт., разд., р-н к/т "Смена") + дача в 10 км от Минска на 3-комн. кв. Зеленый Луг, Веснянка, центр. Возможна доплата. **Тел. в Минске 45-63-70.**

❖ 2-комн. кв. в Солигорске, 28,5 кв.м на квартиру в Минске, Осиповичах, Бобруйске. **Тел. в Солигорске 5-29-46.**

КУПЛЮ

❑ Муку, подсолнечное масло, кунг, морской контейнер. **Тел. (0172) 251-627.**

РАЗНОЕ

▲ Утерянную печать "Ч.П. Саламова Зоя Васильевна" считать недействительной.

▲ Утерянное удостоверение участника ликвидации последствий аварии на ЧАЭС N 719230 на имя Кучко А.В. считать недействительным.

▲ Жителям РБ! Обучим, обеспечим заказами, пряжей, продадим вязальную машину. Трудоустроим вязальщиц с ВМ6КЛ. **Т. (0172) 246-943.**

УСЛУГИ

■ Качественная роспись дверей под дерево. **Тел. (0172) 379-531, 344-219.**

ЗНАКОМСТВА

♥ Мужчина 43/168/68 ждет встречи с доброй женщиной до 45 лет. **Писать: 222410 Минская обл., г.Вилейка, 4 отделение связи. До востребования. П/п XI ВН № 643709.**

Контактные телефоны рекламного бюро: (0172) 29-34-05, 27-33-96.

Праграма тэлеперадач

Пятніца, 22 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. "Мелодыя малахітавай скарбонкі". Фільм-канцэрт.
8.55. Дошка аб'яў.
9.00. Гісторыя Беларусі. 10-ы клас.
9.40. "Салодкі ручай".
10.35. "Бадзягі Поўначы". Маст. фільм.
11.50. "Спявае Рафаэла Кара".
12.45. Роднае слова.
13.15. Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрв'ю.
13.30. Навіны.
13.40. "Сутыкненне". Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
15.50. "Шкрыблякі", "Спадчына". Дак. фільмы.
16.35. "ПІК".
17.30. Навіны (з сурдаперакладам).
17.40. Слова. Абмяркоўваем праект Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.
17.55. "А мае міране — добрыя людзі". Дак. фільм.
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Магілёў).
19.10. Палітычны калейдаскоп. Рэспубліканская партыя працы і справядлівасці. Прымае ўдзел старшыня партыі, народны дэпутат Рэспублікі Беларусь А.І.Нятылькін.
19.40. "Новая грань". Фільм-канцэрт.
20.05. Якія мы гаспадары. Бярозаўскі шклозавод "Нёман".
20.35. Кантакт.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. Маст. фільм "Кат". У перапынку **(23.00)** — НІКа.

Канал "Астанкіна"

8.20. "Ох, адпачыў". Мультфільм.
8.25. У гасцях у казкі. "Міо, мой міо".
10.20. Джэм.
10.50. Прэс-экспрэс.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
12.10. "Халодная восень". Тэлеспектакль.
13.00. Таццяна Шмыга. Аўтапартрэт.
14.00. Навіны (з сурдаперкладам).
14.25. Брыдж.
14.50. Бізнес-клас.
15.05. "Міо, мой міо".
17.00. Навіны.
17.20. СНД: праблемы прыватызацыі.
17.40. Чалавек і закон.
18.10. Надвор'е.
18.15. Вагон-03.
18.45. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Чалавек тыдня.
20.55. "Марлоў — прыватны сышчык". 4-я серыя.
22.00. "Сяргей Рахманінаў. Два жыцці". Фільм 1-ы. "Мне адплата".
23.00. Навіны.
23.25. Палітбюро.
24.00. Музагляд.
0.40. Аўта-шоу.
1.10. Праграма Х.
1.35. Хіт-канвеер.
2.40. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

13.00. Весткі.
13.25. У ракурсе — сямейны партрэт.
14.10. Дак. фільм "Прымі маю свечку".
14.45. Пілігрым.
15.30. Там-там навіны.
15.45. Чэмпіянат Расіі па бальных танцах.
16.20. Тэлегазета.
16.25. Акно.
16.55. Дысней па пятніцах. "Рынга, бяздомны янот".
17.45. Эдуард Хіль. Праз 35 гадоў...
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Грэх". Маст. фільм.
20.50. Экспацэнтр прадстаўляе.
21.00. "Залаты арол".
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Вячэрні салон.
0.05. Кіналегенды. Генры Фонда.

Санкт-Пецярбург

17.00. Барометр.
17.15. Новы Пецярбург.
18.00. Стоп-кадр.
18.05. Музычны момант.
18.15. Вялікі фестываль.
18.30. Факт.
18.55. Эстонія: восень надзеі?
19.25. Дазвольце паведаміць.
19.40. Спорт, спорт, спорт.
20.00. Сёння.
20.40. Тэлемагазін.
20.45. Уік-энд.
21.30. М.Булгакаў. "Дні Турбіных". Тэлеспектакль.
22.50. Ваш стыль.
22.55. Факт.
23.10. "Плата за страх". Маст. фільм.
1.30. Музычны момант.

Надвор'е

Сёння ўдзень чакаецца воблачнае надвор'е, на большай частцы тэрыторыі — дажджы. Тэмпература паветра ў Віцебску — 4—6, Магілёве — 5—7, Гомелі, Брэсце, Гродне і Мінску — 6—8 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак, 23-га кастрычніка на большай частцы, 24-га — месцамі, дажджы. Па паўночнаму ўсходу магчымы мокры снег. Тэмпература паветра ноччу ад 0 да +5 градусаў, днём — ад 6 да 11 градусаў цяпла. Па паўночнаму ўсходу: ноччу — ад 3 градусаў марозу да 2 градусаў цяпла, удзень — 2—7 градусаў вышэй нуля.

Астранамічны каляндар — 22.10

Узыход і заход сонца: Мінск — 6.49, 16.59; Віцебск — 6.42, 16.46; Магілёў — 6.39, 16.48; Гомель — 6.35, 16.46; Гродна — 7.06, 17.12; Брэст — 7.01, 17.18.

Даўжыня дня ў Мінску — 10 гадзін 10 хвілін.

Першая квадра — 10.53.

Коллектив Комитета Белнефтехима выражает соболезнование председателю А.А.Мордашову в связи с постигшим его горем — смертью брата.

Коллектив ПО "Минскоблнефтепродукт" выражает соболезнование председателю Комитета по нефти и химии при Совете Министров Республики Беларусь А.А.Мордашову в связи с постигшим его горем — смертью брата Петра.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Рэкламнае бюро — 29-34-05; факс — (0172) 27-33-96.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара. Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгінала. Рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца.

Рэдакцыя "Народнай газеты" прымае заказы на змяшчэнне аб'яў, рэкламы.

Рэдакцыйныя тэлефоны: грамадская прыёмная — 29-60-86; прыёмная галоўнага рэдактара — 29-60-08; намеснікі галоўнага рэдактара — 29-69-04, 29-64-21, 27-22-16; юрыдычнае бюро — 29-69-68; карэктура — 29-62-12; стыльрэдактар — 29-64-04; мастак — 20-62-43; бухгалтэрыя — 29-60-21, 29-67-23; бізнес-бюро — 29-65-50; факс— 27-37-63.

Аглядальнікі па пытаннях дзейнасці: парламента рэспублікі, грамадска-палітычных арганізацый і рухаў — 29-66-04; урада рэспублікі — 29-68-12; мясцовых Саветаў — 29-61-56; дзяржаўных органаў — 29-64-78; аграрнай палітыкі — 29-60-42; экалогіі, ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай трагедыі і НТП — 20-41-82; сацыяльнай пераарыентацыі эканомікі — 20-52-65; сацыяльнай пераарыентацыі сферы абслугоўвання — 29-69-68; сацыяльнага вывучэння грамадскай думкі і аналізу пошты — 29-68-03; культуры і нацыянальнага адраджэння — 29-61-56; маралі і права — 29-69-87, 29-61-76; сацыяльнай абароны асобы — 29-69-87; аператыўных падзей, фізкультуры і спорту — 20-83-97; палітычны каментатар — 29-65-01.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце —5-73-19; у Віцебску — 5-12-12; у Гомелі — 55-81-05; у Гродне — 45-35-61; у Магілёве — 26-35-38; у Маскве — 365-16-44 у Берліне — (104930) 229-50-14.

Адрас рэдакцыі: 220010, Мінск, Дом урада.

Індэкс 63868

Выходзіць штодзённа, акрамя нядзелі і панядзелка. 250 разоў у год.

Падпісана ў друк у 19.10.
Газета аддрукавана ў друкарні выдавецтва"Беларускі Дом друку".
Спосаб друку — афсетны, фармат А-2
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ